

Економічні науки

Гавриленко Тетяна Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства

Прядун Євгенія Анатоліївна

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Гавриленко Татьяна Владимировна

кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятия

Прядун Евгения Анатольевна

студентка

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Navrylenko T.

Ph.D. in Economics, Associate Professor of

Department of Enterprise Economics

Priadun Y.

student

Kyiv National University of Technologies and Design

**АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ
КРИЗИ**

**АНТИКРИЗИСНОЕ УПРАВЛЕНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ
ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ КРИЗИСА**

**ANTICRISIS MANAGEMENT AS AN INSTRUMENT OF CRISIS
PREVENTION**

Анотація: Досліджено теоретичні питання створення системи антикризового менеджменту підприємства.

Ключові слова: криза, антикризовий менеджмент, підприємство.

Аннотация: Исследованы теоретические вопросы создания системы антикризисного менеджмента предприятия.

Ключевые слова: кризис, антикризисный менеджмент, предприятие.

Summary: The theoretical aspects of establishing a system of anticrisis management are investigated.

Key words: crisis, anticrisis management, enterprise.

З плином останніх десятиріч, в результаті ескалації нестабільності в області політики та макроекономіки, навіть серед високорозвинених країн зі звично сталим станом економіки, виникло помітне ускладнення умов діяльності всіх суб'єктів господарювання під впливом підвищення рівня невизначеності у зовнішньому середовищі. Саме ці умови спричинили підвищення уваги до такого явища, як криза окремої організації. У зв'язку з цим збільшилося число досліджень, як українських, так і зарубіжних вчених цієї галузі. Діяльність підприємства за умов кризи розглядається в роботах таких авторів, як Лігоненко Л.О., Ткаченко А.М., Терещенко О.О., Хемфріс К., Гренц Т., Б. Петтерсон, П. Самуельсон, та ін.

Під кризою мають на увазі фазу розбалансованості діяльності підприємства, яка характеризується обмеженими можливостями впливу на його відносини, а проявом кризових явищ у господарській діяльності підприємства найчастіше є суттєве погіршення структури капіталу і платоспроможності під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів.

Науковці, які здійснюють аналіз проблем криз, кажуть про схожість їхніх характеристик. Так, до основних проявів криз можна зарахувати: виникнення проблем великого значення або появи серйозних загроз для існування підприємства, різке зростання ризиків для компанії, швидкий і непередбачуваний розвиток ситуації, хаотичний характер подій, потребу в застосуванні надзвичайних управлінських заходів [1].

Антикризовий менеджмент наразі є актуальною економічною концепцією. Об'єктивність впровадження цього виду управління в процесі

господарювання підприємств та організацій зумовлюється поширенням кризових явищ вітчизняної економічної системи. З огляду на це, останнім часом відбувається активізація теоретичних розробок суті та змісту антикризового менеджменту. При дослідженні явища антикризового управління слід спершу ознайомитися із суттю цього терміну.

Антикризовий менеджмент - система, спрямована на найбільш оперативне виявлення ознак кризового стану та створення відповідних передумов для їх своєчасного подолання з метою забезпечення виживання і відновлення життєздатності суб'єкта господарювання, недопущення виникнення ситуації його банкрутства [2].

У своїх доробках Гук О. В. пропонує виділяти п'ять елементів системи антикризового менеджменту: прогнозування та моніторинг банкрутства, управління ризиками, систему інформаційного забезпечення, процедуру ліквідації підприємства та методи подолання банкрутства (рис.1) [4].

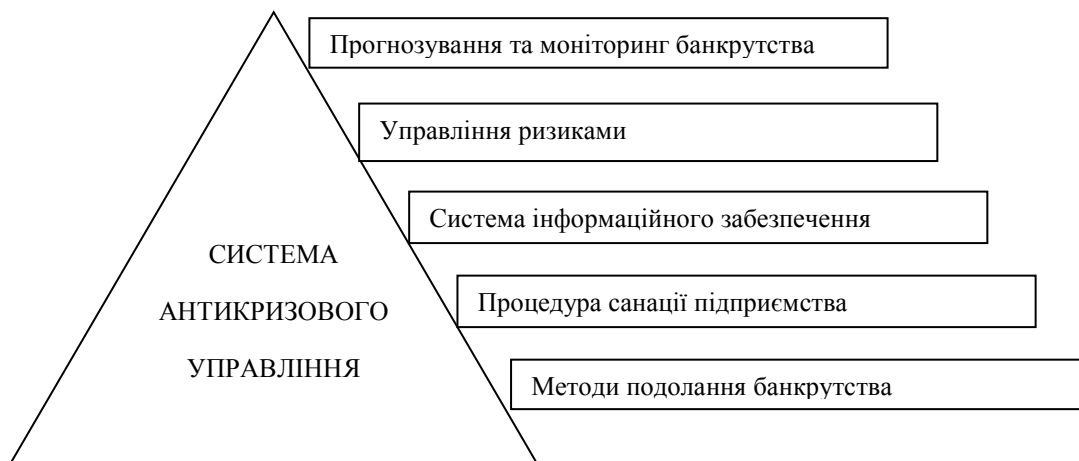

Рис. 1. Складові системи антикризового управління [4]

Процеси антикризового менеджменту мають здійснюватись на засадах цілеспрямованості, актуальності прийнятих рішень, їхньої адаптованості до етапу життєвого циклу підприємства. Головною метою антикризового менеджменту є погодженість та координування дій всіх підрозділів підприємства, забезпеченні можливостей для їхньої ефективної

роботи. Окрім цього, при здійсненні антикризового менеджменту необхідно брати до уваги фазу, на якій знаходиться розвиток теорії та практики управління, механізм запобігання та виходу з кризових ситуацій [3]. З огляду на це, процес антикризового менеджменту, можна схематично зобразити на рис.2.

Рис. 2. Фази процесу антикризового менеджменту [3]

Перша фаза передбачає підбір робочої групи, розробку плану графіка, формування інформаційної бази, необхідної для розробки антикризової програми. Друга фаза означає діагностику і прогнозування кризових явищ, оцінку параметрів кризи: створення зворотного зв'язку для вивчення розвитку кризи. Третя фаза включає опрацювання версій і гіпотез щодо шляхів подолання кризового стану. Четверта фаза означає уточнення антикризової моделі управління. В рамках п'ятої фази відбувається моніторинг зовнішніх і внутрішніх чинників, який ґрунтується на розумінні того, що зовнішні загрози з боку держави, конкурентів і злочинних угруповань - найнебезпечніші, і можуть визначити повне руйнування антикризових заходів та їхніх результатів.

Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що основними шляхами для виходу з кризової ситуації можуть стати:

- зміцнення бюджетної дисципліни, поліпшення управління фінансовими потоками;
- створення системи маркетингового управління;
- впровадження інновацій в усіх сферах господарювання;
- створення нових і трансформація існуючих форм управління;
- санація підприємств, реструктуризація, реінжиніринг підприємств;
- банкрутство підприємства як метод пошуку ефективного власника.

Отже, антикризове управління крім нейтралізації кризових явищ повинно упереджувати їх виникнення через внутрішньогосподарський механізм, а саме - систему раннього упередження і реагування.

Таким чином, можна зробити висновок, що антикризовий менеджмент є мікроекономічною категорією і відображає відносини, що складаються на рівні підприємства при його оздоровленні. У зв'язку з цим, під антикризовим менеджментом розуміють сукупність форм і методів реалізації антикризових процедур стосовно до конкретного підприємства.

Процес антикризового менеджменту означає систему управлінських заходів щодо діагностики, упередження, нейтралізації і подолання кризових явищ та причин їх виникнення на всіх рівнях економіки.

Література:

1. Штангрет А. М. *Антикризове управління підприємством: Підручник.* – Львів: Українська академія друкарства, 2008. – 396 с.
2. Лігоненко Л. О. *Антикризове управління підприємством: Підручник.* – К.:Київ. Нац.. торг.-екон. ун-т, 2005.-824 с.
3. Іванюта С. М. *«Антикризове управління підприємством».* – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
4. Гук О. В. *Елементи системи запобігання банкрутству машинобудівних підприємств/ Вісник НУ «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку.* - №647. – 2009.